

Tema 1. Etica și integritate: concepte și particularități fundamentale

Unități de conținut:

1. Morală, deontologie, etică: delimitări conceptuale.
2. Corelația dintre integritate și moralitate, legalitate și religie.
3. Integritate personală și integritatea publică
4. Funcțiile sociale ale moralei.
5. Dimensiunea globală a eticii.

Definiție: Integritatea academică este un concept central în mediul universitar, care se referă la respectarea principiilor etice în procesul de învățare, predare, cercetare și evaluare. Ea presupune comportamente corecte și oneste, atât din partea studenților, cât și a profesorilor și cercetătorilor.

Elemente definitorii:

1. **Onestitate** – prezentarea corectă a propriilor idei și rezultate, fără falsificare sau plagiat.
2. **Responsabilitate** – asumarea consecințelor pentru acțiunile academice (ex. respectarea termenelor, citarea surselor).
3. **Corectitudine** – tratament echitabil față de colegi, profesori și comunitatea academică.
4. **Respect** – față de munca proprie și a celorlalți, dar și față de regulile universității.
5. **Încredere** – construirea unei relații solide între studenți, profesori și instituția academică.

Exemple concrete:

- a) Studentul respectă regulile de citare și nu copiază la examene.
- b) Profesorul evaluează obiectiv, fără favoritisme.
- c) Cercetătorul publică doar rezultate verificate, fără a inventa date.

În esență, **integritatea academică** înseamnă ca tot ce faci în universitate să fie *adevărat, corect și responsabil*. Este fundamentul pe care se construiește credibilitatea unei diplome, reputația unei universități și, mai departe, încrederea societății în profesioniștii formați.

1. Morală, deontologie, etică: delimitări conceptuale.

În societatea contemporană, conceptele de *morală*, *deontologie* și *etică* sunt frecvent utilizate, ca sinonime. Totuși, fiecare are un conținut specific, iar delimitarea lor este esențială pentru înțelegerea fenomenului moral și pentru aplicarea corectă a principiilor în viața academică și profesională.

Morală. Moralitatea reprezintă ansamblul de norme, valori și reguli de conduită care reglementează comportamentul oamenilor într-o comunitate. Ea reflectă tradițiile, obiceiurile, convingerile și idealurile unei societăți și are un caracter istoric și cultural. Morala răspunde la întrebarea: „*Ce este bine și ce este rău într-un context dat?*”

Etică. Etica este ramura filosofiei care studiază morala, adică principiile, fundamentele și raționamentele care justifică normele și comportamentele. Dacă morala este „practica” vieții sociale, etica este „reflecția” asupra acestei practici. Ea propune criterii de evaluare, concepte și teorii despre bine, dreptate, datorie sau responsabilitate.

Deontologie. Deontologia desemnează ansamblul normelor și regulilor de conduită specifice unei profesii sau domeniu de activitate. Este o formă aplicată a moralei și a eticii, adaptată particularităților unei profesii (ex. deontologia medicală, deontologia jurnalistică, deontologia academică). Ea stabilește standarde concrete de comportament, codificate de obicei în coduri de etică și deontologie profesională.

Delimitări și relații

- Morală = *practica socială* (trăită și împărtășită în comunitate).
- Etică = *teoria moralei* (reflecția critică asupra valorilor și normelor).
- Deontologia = *aplicarea moralei și a eticii* într-un domeniu profesional.

Astfel, morala oferă „materia primă” a vieții sociale, etica o analizează și o justifică, iar deontologia o transpune în reguli clare pentru activitatea specializată.

2. Corelația dintre integritate și moralitate, legalitate și religie

Conceptul de *integritate* ocupă un loc central în viața academică și profesională, desemnând coerența între valorile asumate și comportamentele concrete. O persoană integră acționează în mod consecvent conform principiilor sale, fiind caracterizată prin onestitate, responsabilitate și respect față de sine și față de ceilalți.

Integritate și moralitate

Integritatea este strâns legată de moralitate, întrucât se bazează pe norme și valori care definesc ceea ce este considerat „bine” sau „corect” într-o comunitate. Dacă moralitatea oferă cadrul normativ al comportamentului uman, integritatea reprezintă manifestarea practică și consecventă a acestuia. Cu alte cuvinte, moralitatea exprimă idealul, iar integritatea demonstrează aplicarea lui în viața cotidiană.

Integritate și legalitate

Integritatea nu se reduce însă la respectarea legii. Legalitatea se referă la conformitatea comportamentului cu normele juridice, obligatorii prin forța coercitivă a statului. O persoană este legală, dar nu neapărat integră (de exemplu, atunci când profită de „golurile” legii pentru beneficii personale). Integritatea presupune un standard mai înalt decât legalitatea, întrucât implică asumarea unor principii morale chiar și atunci când legea nu prevede explicit o anumită conduită.

Integritate și religie

Religia, prin normele și valorile sale, influențează de secole comportamentul uman și conștiința morală. În multe culturi, principiile religioase sunt fundamentul codurilor morale și al ideii de integritate personală. Totuși, integritatea nu depinde în mod exclusiv de religie: ea este fundamentată și pe valori laice, filosofice sau profesionale. Astfel, integritatea presupune respectarea unui set de principii universale (adevăr, corectitudine, responsabilitate), indiferent de credințele religioase individuale.

Integritatea se află la intersecția dintre moralitate, legalitate și religie:

- de la **moralitate** preia valorile și normele sociale;
- de la **legalitate** preia respectarea cadrului juridic;
- de la **religie** preia fundamente spirituale și motivații interioare.

Concept	Definiție	Caracteristici principale	Raport cu integritatea
Moralitate	Ansamblu de valori, norme și reguli de conduită acceptate într-o comunitate	– bazată pe tradiții și cultură– distinge între bine și rău– are caracter social și istoric	Integritatea = aplicarea consecventă a principiilor morale
Legalitate	Conformitatea comportamentului cu legea și normele juridice	– obligatorie prin sancțiuni– general valabilă– garantată de stat	Integritatea presupune respectarea legii, dar merge mai departe, alegând corectitudinea chiar și dincolo de cerințele legale
Religie	Sistem de credințe și valori spirituale care ghidează comportamentul	– oferă fundamente morale– inspiră respect, iertare, responsabilitate– are caracter comunitar și transcendent	Integritatea poate fi susținută de valori religioase, dar există și independent de acestea

Integritate	Coerența între valori, convingeri și acțiuni	– onestitate– responsabilitate– consecvență– credibilitate	Se sprijină pe moralitate, respectă legalitatea, poate fi întărită de religie, dar rămâne o valoare autonomă
--------------------	--	--	--

Însă integritatea rămâne o valoare autonomă, ce exprimă coerența dintre ceea ce gândim, declarăm și facem, dincolo de constrângeri externe.

3. Integritate personală și integritatea publică

Integritatea personală

Integritatea personală se referă la coerența dintre valorile, principiile și comportamentele unui individ. Ea exprimă modul în care o persoană rămâne fidelă convingerilor sale morale și acționează consecvent, chiar și atunci când se confruntă cu presiuni externe. A avea integritate personală înseamnă:

- să respectați adevărul și să evitați minciuna;
- să vă asumați responsabilitatea pentru propriile acțiuni;
- să vă păstrați demnitatea și onestitatea chiar și în situații dificile;
- să nu faceți compromisuri care contravin principiilor etice fundamentale.

Exemplu: un student care refuză să copieze la un examen, chiar dacă toți colegii o fac, demonstrează integritate personală.

Integritatea personală

Definiție:

Integritatea personală reprezintă consistența între valorile, convingerile și acțiunile unei persoane. Este capacitatea de a acționa în conformitate cu principiile morale și etice proprii, chiar și atunci când nimeni nu observă sau când există tentații de a face compromisuri.

Caracteristici ale integrității personale:

1. **Onestitate** – a spune adevărul și a fi sincer cu sine și cu ceilalți, evitând minciuna sau înșelăciunea.
2. **Responsabilitate** – a vă asuma consecințele acțiunilor voastre și a vă respecta angajamentele.
3. **Coerență** – a menține aceleași principii și comportamente în toate situațiile, indiferent de presiunea externă.
4. **Respect față de valori** – a acționa conform valorilor morale, chiar dacă acestea nu aduc beneficii imediate sau vizibile.
5. **Autocontrol** – a rezista tentațiilor și influențelor externe care ar compromite principiile proprii.

Rolul integrității personale:

În relațiile interumane: Creează încredere și respect reciproc. O persoană integră este percepută ca fiind de încredere și credibilă.

În dezvoltarea personală: Integritatea contribuie la respectul de sine și la sentimentul de satisfacție personală.

În deciziile etice: O persoană cu integritate personală ia decizii corecte și echilibrate, bazate pe valori solide, nu pe interese de moment.

Exemple practice de integritate personală:

- Respectarea promisiunilor, chiar dacă nu există supraveghere.
- Recunoașterea greșelilor și corectarea lor fără să dați vina pe alții.
- Alegerea unei conduite corecte chiar dacă aceasta presupune un sacrificiu personal.

Integritatea publică

Integritatea publică are în vedere comportamentul indivizilor și instituțiilor în spațiul public, acolo unde deciziile și acțiunile au impact asupra comunității. Ea se bazează pe transparență, responsabilitate și respectarea normelor etice în relația cu ceilalți: se manifestă în viața profesională, în exercitarea funcțiilor publice și în respectarea legii; presupune corectitudine în administrarea resurselor comune; protejează interesul public și previne abuzurile de putere.

Exemplu: un funcționar public care ia decizii în favoarea comunității, nu a intereselor personale, sau un profesor care evaluează studenții pe criterii obiective, fără favoritisme.

Integritatea publică

Definiție:

Integritatea publică se referă la respectarea principiilor morale și etice în exercitarea funcțiilor și responsabilităților publice, în special de către persoanele care ocupă poziții de decizie sau autoritate. Aceasta presupune acțiuni transparente, corecte și în interesul comunității, nu în interes personal sau de grup.

Caracteristici ale integrității publice:

1. **Transparență** – luarea deciziilor într-un mod deschis, clar și comunicat publicului.
2. **Responsabilitate socială** – asumarea efectelor deciziilor și acțiunilor asupra comunității sau instituției.
3. **Corectitudine și echitate** – aplicarea legii și a regulilor fără discriminare, favoritisme sau corupție.
4. **Respect pentru interesul public** – prioritizarea beneficiului colectiv față de interesele personale.
5. **Răspundere** – disponibilitatea de a justifica deciziile și acțiunile în fața cetățenilor sau autorităților competente.

Rolul integrității publice:

1. **Consolidarea încrederii în instituții:** Cetățenii au încredere în autorități atunci când acestea acționează corect și responsabil.
2. **Prevenirea corupției:** Integritatea publică reduce riscurile abuzului de putere și ale luării deciziilor ilegale sau imorale.
3. **Promovarea unei guvernări eficiente și echitabile:** Deciziile bazate pe principii și valori etice conduc la servicii publice mai bune și la o societate mai stabilă.
4. **Exemplaritate:** Persoanele cu funcții publice devin modele morale pentru comunitate și contribuie la dezvoltarea unei culturi civice sănătoase.

Exemple practice de integritate publică:

- a) Respectarea regulilor și procedurilor instituționale chiar atunci când acestea sunt incomode sau limitative pentru sine.
- b) Declarația corectă a intereselor și evitarea conflictelor de interese.
- c) Raportarea corectă a utilizării fondurilor publice și asigurarea transparenței în cheltuieli.
- d) Aplicarea legii și a normelor etice fără a favoriza persoane sau grupuri.

Legătura dintre cele două

Integritatea publică își are fundamentul în integritatea personală. O comunitate sau o instituție etică nu există fără indivizi care trăiesc conform principiilor morale. La rândul ei, integritatea publică consolidează încrederea socială și creează un mediu în care integritatea personală este încurajată și protejată.

4. Funcțiile sociale ale moralei

Morala, ca sistem de norme și valori care ghidează comportamentul uman, nu are doar rol individual, ci și *roluri sociale importante*. Funcțiile sociale ale moralei sunt grupate astfel:

1. Funcția de reglare socială

- a) Morala stabilește norme și reguli de conduită acceptate de comunitate.
- b) Contribuie la organizarea vieții sociale și la prevenirea conflictelor.

Exemple: respectarea promisiunilor, onestitate în afaceri, respect față de reguli de circulație.

2. Funcția de coeziune socială

- a) Morala promovează valori comune care unesc membrii unei societăți.
- b) Contribuie la solidaritate, încredere și cooperare între indivizi.

Exemple: ajutorul reciproc, respectul pentru ceilalți, respectarea normelor comunitare.

3. Funcția de orientare a comportamentului

- a) Morala oferă ghidaj pentru acțiuni și decizii, indicând ce este considerat bine și rău.
- b) Ajută individul să-și aleagă comportamentele acceptate și să evite încălcarea normelor sociale.

Exemple: evitarea furtului, corectitudinea în relațiile profesionale.

4. Funcția de evaluare și sancțiune socială

- a) Morala permite societății să aprecieze comportamentele oamenilor și să le sancționeze pe cele nepotrivite.

Exemple: criticarea minciunii sau a nedreptății, recunoașterea meritelor prin recompense morale (laude, respect).

5. Funcția de transmitere a valorilor

- a) Morala formează și transmite valori culturale și etice generațiilor viitoare.
- b) Ajută la perpetuarea normelor și tradițiilor într-o societate.

Exemple: educația copiilor în spiritul respectului și al onestității, tradiții morale în comunități.

6. Funcția de dezvoltare a personalității

- a) Morala contribuie la formarea conștiinței și a responsabilității individuale.
- b) Sprijină dezvoltarea autocontrolului, respectului față de ceilalți și a sentimentului de responsabilitate socială.

Exemple: respectul față de reguli, cultivarea empatiei și a compasiunii.

5. Dimensiunea globală a eticii

Într-o lume tot mai interconectată, etica nu mai este privită doar prin prisma individuală sau națională; ea capătă o dimensiune globală. Aceasta presupune aplicarea principiilor morale și a valorilor etice la nivelul relațiilor internaționale, al afacerilor globale, al protecției mediului și al responsabilității față de întreaga umanitate.

Caracteristici ale dimensiunii globale a eticii:

1. Universalitate a valorilor

- Valorile fundamentale precum respectul pentru viață, dreptatea, onestitatea și responsabilitatea devin standarde aplicabile la nivel mondial.
- Aceste valori depășesc granițele culturale și politice, oferind un cadru comun pentru cooperare.

2. Interdependență și responsabilitate globală

- Deciziile și acțiunile unei persoane, companii sau state afectează oameni din alte părți ale lumii.
- Etica globală implică asumarea responsabilității pentru efectele asupra altor comunități și asupra mediului.

3. Respectarea diversității culturale

- Dimensiunea globală a eticii recunoaște și respectă pluralismul cultural, fără a compromite valorile fundamentale ale drepturilor omului.

- Promovează dialogul intercultural și soluționarea conflictelor pe baza principiilor morale universale.

4. Aplicarea în probleme globale

- Etica globală se manifestă în domenii precum protecția mediului, comerțul echitabil, drepturile omului, sănătatea globală, tehnologiile informaționale și migrația.

Exemple: reducerea sărăciei, combaterea schimbărilor climatice, promovarea incluziunii și echității sociale.

Importanța dimensiunii globale a eticii:

- Consolidarea cooperării internaționale:** principiile morale comune facilitează dialogul între state și organizații.
- Promovarea justiției și echității la scară mondială:** ajută la reducerea inegalităților și la protejarea celor vulnerabili.
- Dezvoltarea unei conștiințe globale:** oamenii devin mai responsabili față de efectele acțiunilor lor asupra altor comunități și asupra planetei.
- Prevenirea abuzurilor și a conflictelor:** aplicarea normelor etice globale limitează corupția, exploatarea și nedreptatea.

Tema 2. Evaluarea morală a comportamentului uman

Unități de conținut:

1. Principiu, valoare/ nonvaloare, virtute/viciu, regulă morală
2. Moral – imoral – amoral – nonmoral: etichete ale comportamentului uman
3. Factorii determinanți ai comportamentului etic
4. Autonomie morală și responsabilitatea personală
5. Responsabilitatea socială a specialistului
6. Dilemele etice: tipuri și modalități de gestionare

1. Principiu, valoare/nonvaloare, virtute/viciu, regulă morală

Principiu

Definiție: Principiul reprezintă un ghid fundamental care orientează comportamentul unei persoane. Este o regulă morală de bază care stabilește ce este considerat bine sau rău, corect sau incorect, indiferent de circumstanțe.

Rol: Principiile oferă stabilitate și coerență deciziilor, ajutând indivizii să acționeze consecvent în diverse situații. Ele nu depind doar de legi sau reguli externe, ci se bazează pe conștiința morală.

Exemple:

Onestitate: a spune adevărul chiar și atunci când este incomod.

Echitate: a trata oamenii în mod just, fără favoritisme.

Respect: a recunoaște drepturile și demnitatea celorlalți.

Aplicare practică: Un inginer care semnalează o eroare tehnică gravă respectă principiul onestității și siguranței.

Valoare / Nonvaloare

Definiție: Valoare reprezintă ceea ce societatea sau individul apreciază ca pozitiv și demn de urmat. Este un reper pentru comportamentele dorite.

Definiție: Nonvaloarea reprezintă ceea ce este considerat negativ, inacceptabil sau dăunător pentru individ și comunitate.

Exemple:

- **Valoare:** corectitudine, responsabilitate, generozitate.
- **Nonvaloare:** minciună, nedreptate, egoism.

Aplicare practică: Studentul care își citează corect sursele într-un proiect manifestă respect pentru valoarea onestității și integrității academice.

Virtute / Viciu

Definiție: Virtutea este o trăsătură de caracter apreciată moral, care contribuie la binele personal și social.

Definiție: Viciul este o trăsătură de caracter condamnată moral, care produce efecte negative pentru individ sau comunitate.

Exemple:

- **Virtute:** curajul, compasiunea, integritatea, răbdarea.
- **Viciu:** lăcomia, egoismul, ipocrizia, necinstea.

Aplicare practică: Studentul care refuză să plagieze la un proiect manifestă virtutea integrității.

Regulă morală

Definiție: Regulă morală reprezintă o normă concretă care stabilește ce este permis sau interzis într-un anumit context, oferind orientări clare pentru comportamentul etic.

Rol: Ajută la aplicarea principiilor și valorilor în situații concrete, oferind un cadru pentru luarea deciziilor.

Exemple:

- „Nu fura” – interzice însușirea bunurilor altora.
- „Respectă promisiunile făcute” – impune onestitate și responsabilitate.
- „Nu pune în pericol viața altora” – asigură siguranța și protecția comunității.

Aplicare practică: În activitatea academică: respectarea regulilor de citare și evitarea plagiatului reprezintă o regulă morală aplicată în mod responsabil de către student.

2. Moral – imoral – amoral – nonmoral: etichete ale comportamentului uman

Moral

Definiție: Comportamentul moral este acela care respectă principiile etice și normele acceptate de societate. Este evaluat pozitiv de către comunitate și contribuie la binele general.

Caracteristici:

- Respectă valorile și principiile fundamentale (onestitate, corectitudine, responsabilitate).
- Este consecvent și responsabil.
- Generează încredere și respect.

Exemplu profesional: Student care își citează corect sursele și respectă regulile academice.

Imoral

Definiție: Comportamentul imoral încalcă principiile morale și normele etice. Este evaluat negativ de societate și cauzează prejudicii altora.

Caracteristici:

- Ignoră sau sfidează valorile fundamentale.
- Este motivat de interese personale, egoism sau câștig rapid.
- Are consecințe negative asupra individului și comunității.

Exemplu profesional: Student care își asumă meritele pentru munca altcuiva într-un proiect de grup.

Amoral

Definiție: Comportamentul amoral este acela care nu ține cont de normele morale, deoarece persoana nu le conștientizează sau nu le evaluează. Nu există intenția de a face rău, dar nici de a respecta principiile morale.

Caracteristici:

- Lipsa conștiinței morale sau a reflexiei etice.
- Acțiunile sunt evaluate doar din perspectiva eficienței sau a utilității, nu a moralității.

Exemplu profesional: Studentul care își îndeplinește sarcinile academice fără să țină cont de impactul lor asupra corectitudinii și integrității colegiale.

Nonmoral

Definiție: Comportamentul nonmoral este neutru din punct de vedere moral; nu implică evaluări etice și nu afectează valorile morale.

Caracteristici:

- Nu aduce prejudicii și nici beneficii morale evidente.
- Este legat de preferințe personale, gusturi sau alegeri neutre.

Exemplu profesional: Studentul care își alege tema pentru un proiect în funcție de propriile interese academice.

3. Factorii determinanți ai comportamentului etic

1. Factori personali

Definiție: Trăsături individuale care influențează modul în care o persoană apreciază binele și răul și cum acționează în consecință.

Elemente principale:

- **Valori:** credințe fundamentale care determină ceea ce este important și demn de urmat (ex. onestitate, responsabilitate).
- **Convingeri:** opinii și principii personale despre ceea ce este corect sau greșit.
- **Educație:** nivelul de pregătire și formarea etică primită prin familie, școală, universitate sau instruire profesională.
- **Experiență:** lecțiile învățate din propriile acțiuni și observații ale comportamentelor altora.

Exemple profesionale: Un student cu o educație solidă în etica academică va respecta regulile de integritate chiar și în situații stresante.

2. Factori organizaționali

Definiție: Elemente din cadrul instituției sau companiei care influențează comportamentele angajaților.

Elemente principale:

- **Cultura organizațională:** valorile și normele promovate de companie.
- **Codurile de etică:** reguli scrise sau nescrise care definesc comportamentele acceptabile.
- **Sistemul de recompense și sancțiuni:** stimulente pentru comportamente corecte și pedepse pentru abateri.

Exemple profesionale: O instituție de învățământ care apreciază munca originală și corectitudinea stimulează comportamente morale în rândul studenților.

3. Factori sociali

Definiție: Influențe externe care vin din comunitate, colegi sau presiunea grupului.

Elemente principale:

- **Presiunea grupului:** tendința de a acționa conform comportamentelor majorității.
- **Normele sociale:** reguli și așteptări acceptate de comunitate.
- **Așteptările comunității:** cerințe morale și sociale ale societății în care individul activează.

Exemple profesionale: Studentul care face parte dintr-un colectiv ce promovează corectitudinea academică va fi influențat să respecte regulile de integritate.

4. Factori contextuali

Definiție: Circumstanțe sau situații specifice care influențează deciziile etice ale individului.

Elemente principale:

- **Situații de criză:** urgențe sau presiuni care pun la încercare standardele morale.

- **Resurse limitate:** lipsa de timp, bani sau materiale determină compromisurile.
- **Conflicte de interese:** situații în care interesele personale sau ale organizației intră în contradicție cu principiile morale.

Exemple profesionale: În activitatea academică, termenul limită determină un student să recurgă la metode neetice pentru a-și finaliza proiectul.

4. Autonomie morală și responsabilitatea personală

Autonomie morală

Definiție: Autonomia morală reprezintă capacitatea individului de a lua decizii etice independent, pe baza propriilor principii și convingeri morale. Este abilitatea de a acționa conform valorilor personale, chiar în lipsa unei supravegheri externe sau în fața presiunilor sociale sau profesionale.

Caracteristici:

- Implică discernământul între bine și rău.
- Necesită reflecție și conștientizare morală.
- Este fundamentul integrității personale.

Exemple profesionale: Studentul semnalează un caz de plagiat într-un proiect de grup, chiar dacă colegii îi cer să tacă pentru a obține note mai mari.

Responsabilitate personală

Definiție: Responsabilitatea personală înseamnă asumarea consecințelor propriilor acțiuni, atât pozitive, cât și negative. Este recunoașterea faptului că deciziile luate au impact asupra altora și asupra propriei cariere și reputații.

Caracteristici:

- Implică răspundere pentru rezultate și erori.
- Contribuie la construirea încrederii și credibilității profesionale.
- Completează autonomia morală: a fi autonom înseamnă și a răspunde pentru alegerile făcute.

Exemple profesionale: Studentul care descoperă o greșeală într-un proiect și o raportează, acceptând riscul de a fi criticat de colegi sau profesori, își exercită responsabilitatea personală.

Interdependența dintre autonomie morală și responsabilitate personală

1. Autonomia morală fără responsabilitate personală duce la decizii lipsite de consecințe, dar inconsecvente.
2. Responsabilitatea personală fără autonomie morală generează obediență mecanică, fără discernământ etic.
3. Împreună, ele formează baza integrității personale și a comportamentului etic în profesie.

Exemplu integrat: Un student semnalează un caz de plagiat într-un proiect de grup (autonomie morală) și își asumă repercusiunile asupra relațiilor cu colegii și evaluării profesionale (responsabilitate personală), demonstrând astfel un comportament etic complet.

5. Responsabilitatea socială a specialistului

- a) Specialistul are datoria de a acționa în beneficiul societății, protejând siguranța, sănătatea și drepturile celorlalți.
- b) Include respectarea legilor, standardelor profesionale și valorilor etice.

Exemplu: Studentul respectă corectitudinea academică pentru integritatea procesului de învățare.

6. Dilemele etice: tipuri și modalități de gestionare

Dilemele etice apar atunci când un individ sau un specialist se confruntă cu situații în care deciziile corecte nu sunt evidente, iar opțiunile disponibile implică conflicte între principii, reguli sau valori. În activitatea academică, dilemele etice ale studentului au consecințe importante pentru corectitudinea evaluării, integritatea procesului de învățare și încrederea în comunitatea educațională.

Tipuri de dileme etice

1. Dileme de principiu. Apar atunci când două sau mai multe principii morale se află în conflict.

Exemplu: Siguranța echipamentului vs. profitul companiei.

Studentul trebuie să decidă dacă raportează o greșeală într-un proiect de grup pentru a menține corectitudinea academică, chiar dacă aceasta va afecta nota echipei.

2. Dileme de regulă. Apar când există incertitudine privind aplicarea unei reguli morale sau profesionale.

Exemplu: studentul trebuie să decidă dacă va prelua idei dintr-o sursă externă pentru proiectul său fără a încălca regulile de citare și drepturile de autor.

3. Dileme de valoare. Apar când există un conflict între valorile personale și valorile organizației.

Exemplu: studentul valorizează corectitudinea academică, dar colegii sau presiunea de a obține note mari îl tentează să trișeze.

Modalități de gestionare a dilemelor etice

1. Analiza situației din perspectiva tuturor părților implicate
 - Se evaluează efectele deciziei asupra angajaților, clienților, comunității și mediului.
Exemplu: Inginerul analizează impactul asupra utilizatorilor și reputației companiei înainte de a raporta un defect.
2. Consultarea codurilor etice și a normelor profesionale
 - Codurile și standardele profesionale oferă ghidaj obiectiv pentru deciziile etice.
Exemplu: Studentul verifică regulile de citare și etica academică pentru a decide dacă va folosi informații dintr-o sursă externă în proiectul său.
3. Dezbaterile cu colegi sau supervizori
 - Discuțiile cu colegii ajută la identificarea soluției echitabile și la prevenirea deciziilor subiective sau eronate.
Exemple: Studentul consultă profesorul sau colegii înainte de a integra idei externe în proiect pentru a respecta regulile de citare și integritatea academică.
4. Alegerea opțiunii care minimizează răul și maximizează binele
 - Se aplică principiul utilității și se prioritizează consecințele pozitive pentru cât mai mulți.
 - Exemple: Inginerul decide să întârzie lansarea unui utilaj pentru siguranța utilizatorilor, chiar dacă afectează temporar profitul.